

Katastrofiluontoisten työtaturmien tutkintajärjestelmä
Työpaikkakuolemantapausten tutkinta

Tapaturmavakuutuslaitosten Liitto
Bulevardi 28
00120 Helsinki
Puhelin 19251
Sakari Seppänen/tt

6.11.1987

1 (3)

24/87 Kuolemaan johtanut työtaturma maalarin pudottua
riipputelineestä ja sen jälkeen myös katolta n. 8 m maahan

1. Tapahtuman kuvaus

1.1. Työtaturma

Työtaturma sattui rappaustyössä kiinteistössä, joka korkeudeltaan jakaantuu kahteen osaan. Matalampi osa on kolmi- ja korkeampi viisikerroksinen, joten keskellä rakennusta on päätyseinä. Meneillään oli ko. seinän rappaus (kuva 1). Työtä suoritti maalausliikkeen kaksi työntekijää, joista toinen, maalari N.N teki rappaustyötä ja toinen (K.K) avusti pihatasolla.

Puolen päivän jälkeen N.N huusi alas K.K:lle, että tämä hakisi juotavaa kadun toisella puolella olevasta maalausliikkeen varastotilasta. K.K nouti juomapullon ja tullessaan takaisin hän näki N.N:n makaavan pihalla. Putoamispaikka oli kiinteistön matalan ja korkean osan saumakohdassa.

1.2. Silminäkijän kuvaus

Vastapäisen talon keittiössä oli ollut 74-vuotias naishenkilö M.M kasvot ikkunaan päin. Ikkuna on samalla tasolla kuin riipputeline, välimatka noin 30 m. M.M oli nähnyt miehen rappaavan seinää kun tämä yllättäen olikin kaatunut selälleen kelkan reunuksen yli ja jäänyt makaamaan katolle pää kohti katon reunaa. Pudonnut oli maannut aivan rappaamansa seinän vieressä. M.M oli hakenut paikalle poikansa L.L:n, jonka kertoman mukaan pudonnut oli liikutelut käsiään ja jalkojaan haparoivasti. Kun L.L ryhtyi soittamaan hälytysnumeroon, hän havaitsi miehen hiljalleen liukuvan alas katon matalaa osaa ja hetken kuluttua jo jyrkemmälle osalle (ks. kuvat 1 ja 2). Tämän jälkeen mies olikin hävinnyt nopeasti näkyvistä eli pudonnut. L.L:llä oli jo yhteys palokuntaan ja hän selosti näkemäänsä. Sairasauton henkilökunta saattoi vain todeta N.N:n kuolleen välittömästi.

2. Työtaturmaan johtaneita tekijöitä

Ei käyttänyt turvavöitä

Työt kiinteistössä olivat alkaneet pari viikkoa aiemmin. Silloin työnantaja oli antanut N.N:lle tukivätyyppisen turvavyön köysineen. Työnantaja

oli käynyt työkohteessa sen jälkeen useamman kerran. Turvavyö oli riipputelineessä ollut, mutta ei ker- taakaan N.N:n ympärille sidottuna. Asiasta oli huomautettu joka kerta ja N.N oli laittanut myös turvavyön ympärilleen.

K.K:n kertoman mukaan turvavyö oli edellisellä vii- kolla (työtaturma sattui tiistaina) viety varasto- tilaan tarkoituksella pestä se. Maanantaiaamuna K.K oli kehoittanut N.N:ää ottamaan turvavyön varasto- tilasta mukaan riipputelineeseen. N.N oli vastan- nut, että se vain vaikeuttaa työskentelyä. Turva- vyön köysi löytyi piippuun kiinnitettynä korkeamman osan katolta.

Putoaminen kelkasta

Silminnäkijän kertoman mukaan N.N oli pudonnut se- lälleen kaiteen yli (kuva 2). N.N oli pienikokoi- nen, kaidekorkeus vajaat 1 m. Jos putoaminen on tapahtunut kerrotun mukaisesti, joutuu oletamaan, että N.N:n on täytynyt putoamistilanteessa olla kelkan pohjatasoa korkeammalla so. seisoa esim. välijohteella. Kaiteen yli kaatuminen (kelkan le- veys 70 cm) olisi todennäköisesti vienyt N.N:n kau- emmaksi katon loivaa osaa kuin seinän viereen. Noin metrin päässä seinästä oli lisäksi alumiinitikkaat, joiden kohdalle putoaminen olisi ilmeisesti sattunut.

Sen sijaan putoaminen kelkan ja seinän välistä tukisi silminnäkijä L.L:n kertomusta tapahtuman kulusta johdonmukaiseksi; N.N lähellä seinää ja ei ulottunut tikkaisiin.

Mitä N.N putoamishetkellä oli tekemässä, ei ole pystytty arvioimaan.

Riipputeline

Käytetty kevyt riipputeline (215 x 70 cm, kaiteen korkeus 98 cm) ei kaikin osin ollut valtioneuvoston päätöksen työturvallisuuslain soveltamisesta riippu- telineisiin ja niiden tarkastukseen (769/82) mukai- nen. Mm. tarkastukset, merkinnät ja kiinnitys oli- vat puutteellisia. Mitään sellaista rakenteellista tekijää telinessä ei kuitenkaan ollut, joka olisi vaikuttanut työtaturman syntymiseen.

Riipputelinetyö oli suunniteltu maalarin ja työnan- tajan kanssa. Suunnitelma oli suullinen. Työnan- tajalla oli 25 vuoden kokemus riipputelinetyöstä.

3. Toimenpiteitä riipputelinetyötapaturmien estämiseksi

1. Standardien mukaiset välineet

Riipputelineillä työskenneltäessä tulee käytettyjen telineiden olla standardien mukaiset ja niille pitää suorittaa asianmukaiset tarkastukset (valtioneuvoston päätös 769/82). Tarkastusten tulee koskea riipputelineiden kunnon lisäksi niiden kiinnitystä, kiinnitysköysiä, kiinnitys- ja turvalaitteita.

2. Riipputelinetyön suunnittelu

Ennen ryhtymistä korjaus- tai maalaustöihin riipputelinettä käyttäen tulee tehdä suunnitelma, jolla varmistetaan riipputelineen käyttö-edellytykset kaikissa työkohteissa. Suunnitelmaan kuuluu telineen kiinnityssuunnitelmat kaikissa telineen sijoituskohdissa vaakatasossa. Samoin tulee suunnitella vara- ja turvaköysien kiinnitystavat telineen eri sijoituskohdissa siirryttäessä ja sieltä poistuttaessa.

3. Asianmukaisten turvavöiden ja -köysien käyttö

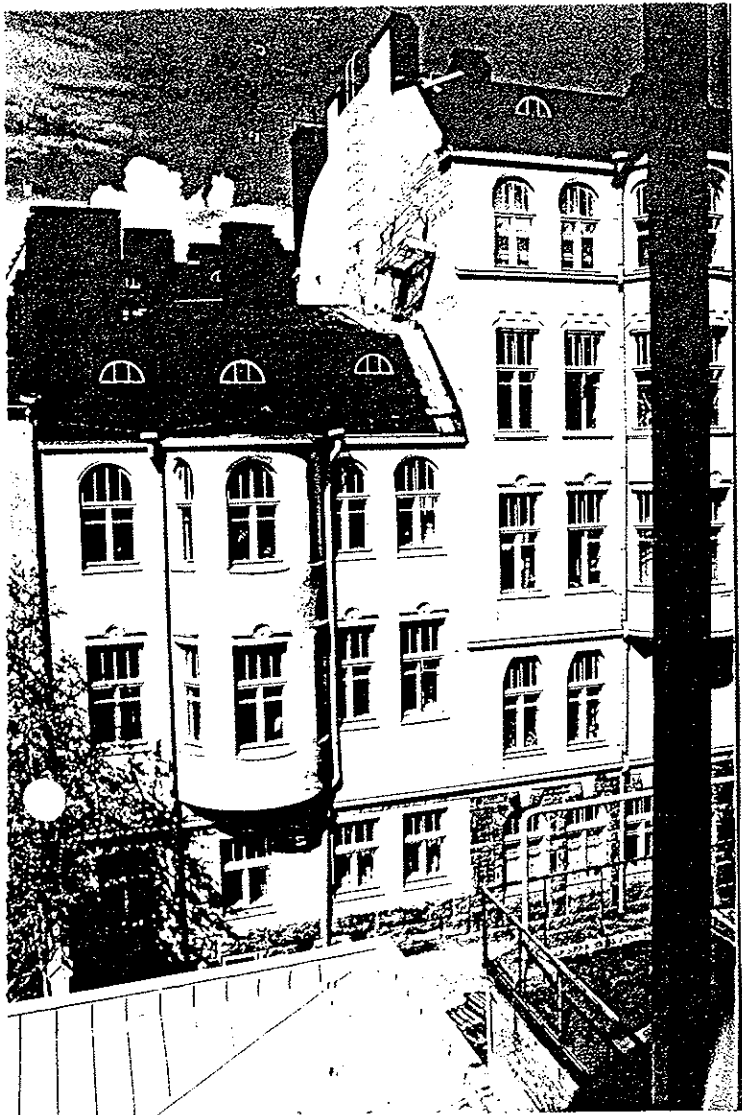
Työskenneltäessä riipputelineillä ja yleensäkin paikoissa, joista on putoamisvaara, tulee käyttää hyväksytyjä putoamissuojaimia. Riipputelineissä tulee kysymykseen nosto- tai varmistusvyö. Turvaköysien tulee olla riittävän vahvat sekä kiinnityskoukkujen luotettavia ja hyväksytyjä, sekä kiinnitetty suunnitelman mukaisesti. Köysi on aina pidettävä tiukalla. Käytettävyyden kannalta on usein paras itsestään toimivalla köyden pituuden säätäjällä varustettu turvaköysi.

4. Työnopastus

Riipputelinetyöskentelyssä tulee varmistautua siitä, että työntekijät tietävät riipputelineiden aiheuttamat vaaratilanteet, kuten telineen mahdollinen siirtyminen pituussuunnassa sekä mahdollisuus koko telineen putoamisesta. Työntekijöille tulee painottaa turvavöiden jatkuvaa kiinnipitämisen tärkeyttä. Riipputelineen ja turvaköysien kiinnityssuunnitelma tulee esittää työn suorittajalle.

5. Valvonta

Riipputelineillä työskenneltäessä työpaikalla tulee valvoa, että työntekijät aina käyttävät turvavöitä telineillä työskennellessään. On syytä myös kiinnittää huomiota valvonnan yhteydessä siihen, että riipputelineiden käytöstä tehtyä suunnitelmaa noudatetaan muiltakin osin.

Kuva 1. Tapahtumapaikka

Kuva 2. Riipputeline, tikkaat, loivan ja jyrkän katon taitekohta

